

Protocol PO-VO Almere schooljaar 2026-2027

Werkwijze bij de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs in Almere

Extra ondersteuning

INHOUDSOPGAVE

Het schooladvies.....	3
Leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte.....	4
Regulier – extra ondersteuning.....	4
Praktijkonderwijs.....	5
Regulier VO – extra ondersteuning (stedelijk arrangement).....	6
Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO).....	9
Overstapoverleg PO-VO.....	10

BIJLAGEN

1. Advieswijzer.....	11
2. Infographic Loket VO.....	16
3. Belangrijke data 2026-2027.....	17

HET SCHOOLADVIES

"Scholen zijn verplicht om een schooladvies af te geven voor alle leerlingen in het laatste schooljaar van het PO. Het schooladvies mag bestaan uit één schoolsoort of uit twee naastgelegen schoolsoorten. Het eerste wordt een enkelvoudig schooladvies genoemd, bijvoorbeeld vmbo-bl. Het tweede is een meervoudig schooladvies, bijvoorbeeld vmbo-gl-tl/havo. Over het schooladvies is alleen een aantal procedurele stappen opgenomen in de wetgeving. Het is aan het professionele oordeel van de basisschool om het schooladvies vast te stellen."

Het schooladvies wordt door de basisschool vastgelegd in het leerlingadministratiesysteem (LAS) en dient vervolgens te worden uitgewisseld met de VO-school (middels het Leerlingdossier in DigiDoor) en het Register Onderwijsdeelnemers (ROD). Bij plaatsing op een school voor praktijkonderwijs (PrO) of voortgezet speciaal onderwijs (VSO) bepaalt het SWV Passend Onderwijs Almere of een leerling toelaatbaar is voor de betreffende vorm van onderwijs. De VO-school van aanmelding vraagt hiertoe een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aan bij het SWV. Vanwege deze aparte status geldt er voor deze beide overstaptrajecten ook een ander tijdspad.

Betrokkenheid consulent Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere

Scholen pakken het proces van advisering gezamenlijk op, waarbij de leerkracht(en), de intern begeleider, de directeur en de aan de school verbonden consulent van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere (swv POA) samen betrokken zijn bij de adviesprocedure. Deze aanpak moedigt onderwijsprofessionals aan om met elkaar te overleggen, waardoor leerkrachten zich ondersteund voelen en zorgvuldigere afwegingen gemaakt worden. Schooladvisering speelt met name in de bovenbouw van het PO en is tegelijkertijd een verantwoordelijkheid van het hele (begeleidings)team. In alle gevallen dient door de basisschool met de consulent van het swv POA overlegd te worden over het mogelijke ondersteuningsaanbod in het VO (vanaf groep 6). De advieswijzer kan hiervoor geraadpleegd worden (bijlage 1).

Collegiale consultatie met het voortgezet onderwijs

De scholen kunnen de collega's uit het voortgezet onderwijs benaderen om mee te denken aan de hand van het dossier. Bij de S(B)O scholen is de collegiale consultatie (CC) een verplichting. De S(B)O school neemt het initiatief om voor het einde van het kalenderjaar een afspraak in te plannen met de afgevaardigden namens het voortgezet onderwijs. Ook wordt de consulent verbonden aan de S(B)O school vanuit swv POA uitgenodigd.

LEERLING MET EXTRA ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE

De basisschool maakt, in samenspraak met de consulent van het swv POA, een inschatting of de leerling extra ondersteuning in het voortgezet onderwijs nodig heeft. In alle gevallen dient door de basisschool met de consulent van het swv POA overlegd te worden over het mogelijke ondersteuningsaanbod in het VO. De basisschool houdt naast de *kindfactoren* ook rekening met de verschillen tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan verschillen in aantal leerkrachten/docenten, de verschillen in hun pedagogische en didactische aanpak; de verschillen in grootte van de school (van de kleine basisschool naar de grote VO-school).

De basisschool is verantwoordelijk voor het schooladvies (inclusief niveau). Is er, na het verplichte overleg tussen de basisschool en de consulent van het swv POA, nog onduidelijkheid over de inschatting van het schoolniveau en de ondersteuningsbehoefte (of zitten bijvoorbeeld school en ouders niet op één lijn met elkaar), dan kan de basisschool een overstapoverleg PO-VO aanvragen in Indigo.

De basisschool behoort voor iedere leerling die extra ondersteuning krijgt een ontwikkelingsperspectief (OPP) te hebben opgesteld. Deze verplichting geldt eveneens voor *alle* leerlingen uit het speciaal (basis)onderwijs (SBO/SO). In het OPP staat:

- de verwachte (en onderbouwde) uitstroombestemming V(S)O
- overzicht van de bevorderende en belemmerende factoren
- welke ondersteuning hij/zij ontvangt, dan wel heeft ontvangen
- de aanpassingen in het onderwijsprogramma (doel, aanbod en aanpak)

Regulier – extra ondersteuning

De VO-school kan extra ondersteuning aanbieden als uit dossier blijkt dat leerling dit nodig heeft. Daarnaast is het leerwegarrangement LWA voor leerlingen met een schooladvies vmbo bl, vmbo bbl-kbl of vmbo kbl. Vanaf **1 april** neemt de VO-school van voorkeur, nadat ouders schriftelijk hebben aangemeld, het door de basisschool in DigiDoor aangeleverde leerlingdossier in behandeling en kan er onderzocht worden of dit arrangement aansluit bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Indien dit het geval is stelt de VO-school een OPP op, waarin wordt aangegeven hoe de ondersteuning er in de praktijk uit komt te zien. Richtlijnen voor de afgifte van LWA zijn leerachterstanden van 25% tot 50% op minstens twee leergebieden, waarvan minimaal één van deze twee een inzichtelijk vak (rekenen of begrijpend lezen) betreft, eventueel in combinatie met (lichte) sociaal-emotionele ondersteuningsvragen. Het is VO-scholen uitdrukkelijk niet toegestaan onderzoek naar leerachterstanden te doen bij schooladviezen vanaf vmbo kbl/gl-tl. Dit vanwege het feit dat het schooladvies een leidende status heeft in de overstap naar het VO en het dientengevolge ongewenst is dat leerlingen die op een (bijna) gemiddeld niveau uitstromen, op basis van leerachterstanden door een VO-school alsnog worden afgewezen.

Arrangement	VO-school	Doelgroep
LWA	Aeres, Buitenhout College, Echnaton, De Meergronden en Stad College <i>vmbo bbl-kbl</i>	Leerlingen met schooladvies vmbo bbl, vmbo bbl-kbl of vmbo kbl, die zijn aangewezen op intensieve ondersteuning in de vorm van een leerwegarrangement (LWA). Criteria voor het bepalen van LWA zijn leerachterstanden van 25% tot 50% op minstens twee leergebieden, waarvan minimaal één van deze twee een inzichtelijk vak (rekenen of begrijpend lezen) betreft, eventueel in combinatie met (lichte) sociaal-emotionele ondersteuningsvragen.

Praktijkonderwijs (PrO)

Als de basisschool denkt aan uitstroom richting praktijkonderwijs, dan kan het dossier vanaf **1 september** (mits ouders hiervoor expliciete toestemming hebben verleend) worden klaargezet in het Loket SWV (bijlage 1). Een medewerker van school voor praktijkonderwijs gaat vervolgens onderzoeken of de ondersteuningsbehoefte van de leerling aansluit bij het ondersteuningsaanbod van de school. Als dit het geval is kunnen ouders hun kind in de centrale aanmeldperiode, nadat de basisschool het voorlopig schooladvies heeft opgesteld, aanmelden bij de betreffende school voor praktijkonderwijs.

Bij het onderzoek zal ook worden gekeken of het dossier van de leerling voldoet aan de eisen om een TLV aan te kunnen vragen. Bij het schooladvies praktijkonderwijs is het noodzakelijk dat een recent¹ intelligentieonderzoek deel uitmaakt van het leerlingdossier. Dit zijn landelijke criteria. Indien dit nog niet het geval is kan dit onderzoek, met toestemming van ouders en in overleg met de betrokken consultant van het swv POA, in Indigo door de basisschool worden aangevraagd. Binnen de S(B)O scholen is de eigen orthopedagoog/psycholoog verantwoordelijk voor de afname van het intelligentieonderzoek. De voorkeur heeft dat het onderzoek eerder in de schoolloopbaan uitgevoerd wordt zodat de resultaten meegenomen kunnen worden in het handelingsaanbod. Als een recent IQ-onderzoek ontbreekt kan in groep 8 het swv POA ondersteunen middels een groepsafname op de S(B)O's. Na afloop van het onderzoek worden de uitkomsten ervan met de ouders gedeeld en besproken. Met toestemming van ouders kan de basisschool het verslag vervolgens in het leerlingdossier in DigiDoor plaatsen.

Voor een soepele procesgang is het van belang dat de basisschool in DigiDoor het overstapdossier tijdig (in elk geval vóór aanmelding) voltooit, zodat de school voor praktijkonderwijs dit gelijk na aanmelding kan claimen en in behandeling kan nemen. Ouders krijgen van de basisschool een inlogcode, zodat zij inzage hebben in het overstapdossier en indien gewenst daar hun eigen zienswijze aan toe kunnen voegen.

Voor leerlingen die in aanmerking komen voor ontheffing van het maken van de doorstroomtoets, geldt dat het voorlopig schooladvies niet meer wordt aangepast. Het definitief schooladvies is in dit geval dan ook gelijk aan het voorlopig schooladvies.

¹ Intelligentieonderzoek afgenomen na 1 maart 2025

De basisschool legt het definitief schooladvies praktijkonderwijs vast in hun LAS én in het leerlingdossier in DigiDoor, en bespreekt dit met ouders en leerling.

Als een leerling met een voorlopig schooladvies praktijkonderwijs wel de doorstroomtoets heeft gemaakt en een toetsniveau pro/vmbo bb heeft behaald, hoeft het schooladvies niet te worden heroverwogen. Er kan uit de doorstroomtoets namelijk geen enkelvoudig advies praktijkonderwijs (pro) komen, omdat de kenmerken voor dat advies niet getoetst kunnen worden met de doorstroomtoets. Nadat de basisschool het definitieve schooladvies *praktijkonderwijs* heeft afgegeven, kunnen ouders bij de school voor praktijkonderwijs aanmelden en neemt de school voor praktijkonderwijs het door de basisschool in DigiDoor aangeleverde leerlingdossier in behandeling.

In een enkel geval kan er sprake zijn van twijfel bij ouders en/of basisschool of de beoogde school voor praktijkonderwijs ook daadwerkelijk de juiste onderwijsplek zal kunnen bieden. Bij deze dossiers kan er sprake zijn van zgn. schooloverstijgende onderwijsbehoeften, waarbij ook gedacht kan worden aan het VSO en/of een arrangement in het regulier VO (zoals bijvoorbeeld LWA of OPDC-ALMERE).

Ook in dat geval kan aanmelding bij het Loket SWV helpend zijn om tot een passend schooladvies te komen. De basisschool kan een medewerker van een onderwijsarrangement en/of VSO school uitnodigen om mee te lezen en advies te geven.

Voor toelating tot het praktijkonderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Deze TLV zal door de school van praktijkonderwijs bij SWV POA worden aangevraagd. De afdeling Toeleiding van het SWV POA neemt deze aanvraag vervolgens in behandeling en geeft bij een positief besluit de TLV PrO af. Als blijkt dat het aanbod praktijkonderwijs niet passend is bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling gaat de school voor praktijkonderwijs, vanuit hun zorgplicht na aanmelding, op zoek naar een andere, passende plek voor deze leerling. Het SWV POA kan hierbij ondersteunen.

Regulier VO – extra ondersteuning (stedelijk arrangement)

Het dossier van een leerling waarvan de basisschool de inschatting maakt dat het reguliere VO, met extra ondersteuning in de vorm van een stedelijk arrangement², in voldoende mate tegemoet kan komen aan zijn/haar onderwijsbehoefte wordt, mits ouders hiermee hebben ingestemd, eveneens door de basisschool bij het Loket SWV aangemeld (bijlage 1). Vanaf **1 september** zal het dossier van de betreffende leerling door een medewerker van het loket in behandeling worden genomen, waarbij de focus ligt op de vraag of het onderwijs- en ondersteuningsaanbod van het beoogde arrangement inderdaad in voldoende mate aansluit bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling. Voor toekenning van een dergelijk arrangement op stedelijk niveau is geen TLV nodig. Het is de VO-school zelf die bepaalt of er sprake is van een extra ondersteuningsbehoefte en, in samenspraak met ouders, besluit welk ondersteunings-aanbod hierop aansluit.

Bij de behandeling van de dossiers met inschatting OPDC-ALMERE is het van belang dat in DigiDoor de (voorlopige) VO school van voorkeur van leerling/ouders selecteert. De orthopedagoog van de VO school koppelt vervolgens de orthopedagoog van het OPDC-Almere voor de voorbehandeling. De VO-school kan een eerste inschatting maken of plaatsing OPDC passend is of vragen stellen n.a.v. het dossier. Ook kan vooroverleg plaatsvinden door het dossier te koppelen aan de orthopedagoog van het OPDC-Almere.

² Zie voor alle beschikbare arrangementen het overzicht op de volgende pagina

In een enkel geval kan ook het VSO of PrO worden overwogen. Bij behandeling van de dossiers met inschatting dat een arrangement nodig is, is altijd de orthopedagoog van de VO-school en de consulent swv POA betrokken.

Plaatsing van de leerling in een onderwijsarrangement kan alleen plaatsvinden wanneer het dossier van de leerling vóór 15 december is aangemeld bij het Loket SWV en plaatsing van de leerling in het arrangement als passend is beoordeeld.

Vanaf **1 april**, nadat ouders hun kind schriftelijk hebben aangemeld, neemt de VO-school van voorkeur het door de basisschool in DigiDoor aangeleverde leerlingdossier in behandeling en kan er een OPP worden opgesteld. Bij plaatsing op het OPDC-ALMERE wordt in het handelingsdeel van het OPP opgenomen dat dit, met instemming van ouders, zal worden uitgevoerd op het OPDC-ALMERE. Dit wordt in een zgn. OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) met ouders besproken. Voor de overige onderwijsarrangementen geldt dat deze in de VO-school van aanmelding zelf worden uitgevoerd.

Stedelijk arrangement	VO-school	Doelgroep
Structuurklas Oostvaarderscollege (OVC)	OVC <i>havo-vwo</i>	Leerlingen met ASS of een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte, voor wie de overstap van het PO naar het regulier onderwijs op het OVC met trajectbegeleiding nog een te grote stap is. Een gespecialiseerde klassenmentor geeft een deel van de lessen in deze kleine dakpanklas en vakdocenten komen naar deze klas toe om les te geven.
Trajectbegeleiding OVC	OVC <i>havo-vwo</i>	Leerlingen met ASS of een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte die in staat zijn lessen te volgen in een reguliere klas. Zij hebben het in zich om een regulier diploma te halen, maar dreigen zonder hulp uit te vallen. De ondersteuning gebeurt voor of na de lessen, maar kan ook in de klas plaatsvinden. De begeleiding is een geïntegreerd onderdeel van het begeleidingssysteem van de school.
Trajectbegeleiding Park Lyceum	Park Lyceum <i>vmbo tl (mavo)</i>	Leerlingen met ASS of een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte die in staat zijn lessen te volgen in een reguliere klas. De leerlingen worden ondersteund bij het maken van huiswerk en het organiseren van schoolse materialen en schoolwerk, het stellen van hulpvragen aan docenten, het bieden van een rustige prikkelarme plek voor pauzes of verminderen van overprikkeling of het maken van toetsen. Het doel is steeds het vergroten van de zelfstandigheid.
Lesplaats OPDC-ALMERE	Reguliere vmbo-school /OPDC-ALMERE <i>vmbo bbl-kbl-tl</i>	Leerlingen die ingeschreven staan bij een reguliere VO-school en die tijdelijk, tot maximaal 2 schooljaren, een meer gespecialiseerde orthopedagogische en/of ortho-didactische ondersteuning nodig hebben in de vorm van een lesplaats op OPDC-ALMERE. Ze hebben baat bij korte lijnen met ouders, een klein gebouw en een klein docententeam.

		<p>De overstap van PO naar een reguliere vmbo-school is nog te groot omdat zij ondersteuning nodig hebben bij één of meerdere van de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maken en houden van vrienden, het oplossen van conflicten, het opkomen voor zichzelf op een goede manier; - leren concentreren, leren zelfstandig werken en samenwerken, leren controleren en verbeteren van hun werk, leren van fouten; - naleven van de gedragsverwachtingen en schoolafspraken; - leren functioneren binnen een instabiele thuissituatie of leren omgaan met hun belemmering.
Structuurarrangement OPDC-ALMERE (leerjaar 1)	Reguliere vmbo-school /OPDC-ALMERE <i>vmbo bbl-kbl-tl</i>	Leerlingen waarvoor de stap van PO naar een reguliere groep van het OPDC-ALMERE nog te groot is. Hun perspectief is regulier, maar ze hebben behoefte aan meer tussenstappen. Deze leerlingen zijn kwetsbaar en hebben grote behoefte aan structuur, het leren organiseren en een consequente bandering met vaste en duidelijk regels. Ook hebben zij meer behoefte aan toezicht en begeleiding in de vrije ruimte. Ze krijgen hierop aanvankelijk een intensievere begeleiding van de mentor en de docenten.
OPDC-ALMERE KIASS (leerjaar 1)	Reguliere vmbo-school /OPDC-ALMERE <i>vmbo bbl-kbl-tl</i>	Leerlingen met (kenmerken van) ASS die (nog) onvoldoende vaardigheden hebben om te kunnen omgaan met de VO-structuur en onvoldoende zelfstandigheid hebben om hun schoolwerk en –spullen te organiseren. Zij zijn gebaat bij lessen met een vaste structuur en docenten met kennis van ASS en de invloed daarvan op leren. Zij starten in één lokaal met een kleiner docententeam en aparte pauzes. Aanvankelijk zijn alle boeken op school. Ze worden, via veel tussenstappen, begeleid naar de structuur van een reguliere OPDC-ALMERE-klas, met als doel doorstromen naar een reguliere VO-school.
Ondersteuningskracht Arte college	Reguliere school <i>vmbo-kbl, vmbo-tl, havo en vwo</i>	Intensieve schoolbegeleiding bij psychische/psychiatrische uitdagingen ter voorkoming van uitval of doorverwijzing. Samenwerking met GGZ Centraal Friesland.

Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)

Als de basisschool denkt aan uitstroom richting een VSO-school, dan kan het dossier na aanmelding door ouders worden klaargezet in DigiDoor (bijlage 1). VSO scholen zijn vrijgesteld van aanmelden in de centrale aanmeldweek. Ouders kunnen hun kind vanaf 1 september 2026 aanmelden. Een medewerker van de betreffende VSO-school gaat vervolgens onderzoeken of de ondersteuningsbehoefte van de leerling aansluit bij het ondersteuningsaanbod van de school.

Voor een soepele procesgang is het van belang dat de basisschool in DigiDoor het overstapdossier tijdig (in elk geval vóór aanmelding) voltooit, zodat de VSO-school dit gelijk na aanmelding kan claimen en in behandeling kan nemen. Ouders krijgen van de basisschool een inlogcode, zodat zij inzage hebben in het overstapdossier en indien gewenst daar hun eigen zienswijze aan toe kunnen voegen.

Na aanmelding verkrijgt de VSO-school zorgplicht en wordt het dossier door hen verder in behandeling genomen. Als onderdeel van deze behandeling vraagt de VSO-school bij het SWV POA een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aan. Dit kan dus, nadat ouders hebben aangemeld, ook al eerder in het lopende schooljaar worden gedaan. De afdeling Toeleiding van het SWV POA neemt deze aanvraag vervolgens in behandeling en geeft bij een positief besluit de TLV VSO af. Als blijkt dat het aanbod VSO niet passend is bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling gaat de VSO-school waar de leerling is aangemeld (met zorgplicht), vervolgens op zoek naar een andere passende plek voor deze leerling. Het SWV POA kan hierbij ondersteunen.

Overstapoverleg PO>VO

Het overlegoverleg PO-VO is enkel bedoeld voor leerlingen met een complexe (extra) ondersteuningsvraag en/of twijfels over de best passende vervolgsetting. De leerling wordt besproken met de consulent van het swv POA. De consulent kan aansluiten bij een gesprek met school en de ouders. Indien de uitstroombestemming niet helder is en/of er geen overeenstemming met ouders is, kan de basisschool in Indigo een aanvraag doen voor het Overstapoverleg PO-VO. Dit gebeurt met toestemming van ouders. Aan dit overleg nemen de leerkracht en de intern begeleider van de basisschool, de aan de betreffende basisschool verbonden consulent van het swv POA, orthopedagogen/psychologen van het V(S)O en uiteraard de ouders zelf deel.

Nadat de aanvraag ingediend is beoordeelt de consulent van het swv POA de hulpvraag en geeft een datum door voor het overstapoverleg PO-VO.

Uit het overleg volgt een *advies*. De basisschool voegt de notulen in het eigen leerlingdossier en in Digidoor toe. Vervolgens maakt de basisschool de keuze uit de beschikbare trajecten in Digidoor. In verband met de behandeltime van een dossier en de vervolgstappen in de overstapprocedure, worden van **1 september** tot en met **14 december** in behandeling genomen.

Voor de aanvraag van een overstapoverleg PO-VO zijn de volgende stukken en informatie nodig:

- toestemming van ouders (aanklikken in Indigo);
- de hulpvraag voor het overstapoverleg PO-VO;
- een actueel OntwikkelingsPerspectiefPlan (OPP);
- overzicht LOVS;
- eventuele overige relevante informatie zoals onderzoeks- of begeleidingsverslagen;
- aan welke beoogde scholen gedacht wordt.

BIJLAGE 1. ADVIESWIJZER 1 – VSO ZML t/m VMBO KBL

Ontwikkeld gebied	vso zml	praktijkonderwijs	vmbo bbl	vmbo kbl
Cognitie/leren	IQ <70; Uitstroomniveau M8: FN <E3 / DLE <10; Je leert vooral door voordoen-nadoen en veel herhaling; Picto's helpen je om iets te onthouden; Je begrijpt gesproken taal beter als de zinnen kort zijn en de woorden concreet zijn.	IQ 55-80; Uitstroomniveau M8: FN E3-M5 / DLE 10-25; Je leert vooral door te doen, dat gaat je beter af dan leren uit boeken; Herhaling is belangrijk om iets te kunnen onthouden; Je begrijpt gesproken taal beter dan geschreven taal.	<ul style="list-style-type: none"> • IQ 80-92 • niveau 1F: • Uitstroomniveau M8: FN E5-E6 / DLE 30-40; • Je hebt afwisseling nodig tussen praktisch- en theoretisch leren; • Je leert vooral door veel herhaling; • Je begrijpt gesproken taal beter dan geschreven taal; • Je hebt veel duidelijkheid nodig. 	IQ >92-100 <ul style="list-style-type: none"> • niveau 1F Uitstroomniveau M8: FN E6-E7 / DLE 40-50; Je hebt afwisseling nodig tussen praktisch leren en theoretisch leren; Je hebt herhaling nodig om iets te kunnen onthouden/verwerken; Je kunt na een duidelijke (korte) instructie de vertaalslag maken naar verwerking; Je kunt zowel aan de slag na verbale als visuele (bijv. filmpje) instructie. Afwisseling daarin is helpend; Je wil geholpen worden bij nieuwe opdrachten en weet wanneer je hulp nodig hebt.
Sociaal-emotionele ontwikkeling	Je lijf laat zien dat je (ongeveer) 12 jaar bent, in je gedachten en gevoelens ben je een stuk jonger; Samen spelen lukt beter met jongere kinderen, samenwerken lukt beter met leeftijdgenoten die zijn zoals jij; Je hebt tijd nodig om te verwerken wat er allemaal om je heen gebeurt: waar gaat dit over? Het gaat vaak te snel en het is vaak ingewikkeld; Je vindt het fijn als er een volwassene in de buurt is die zorgt voor ondertiteling en voor een veilig gevoel.	Je lijf laat zien dat je (ongeveer) 12 jaar bent, in je gedachten en gevoelens ben je een paar jaar jonger dan je kalenderleeftijd; Je wilt het liefst alles gewoon meedoen met andere VO-leerlingen; Soms sla je de plank mis omdat je het allemaal niet zo goed overziet; Echte vriendschap heb je vooral met leeftijdgenoten die zijn zoals jij.	Je zegt meestal direct wat er in je hoofd opkomt; Je vindt het gezellig op school, je komt er ook om je klasgenoten te zien; Je kan samenwerken met een groepje leeftijdgenoten die je aardig vindt; Als je een goede relatie met de docent hebt, doe je beter je best en lukt het je te leren; Je bent gevoelig voor je omgeving en sociaal sterk; Je wil graag gezien worden; Je bent energiek/een echte doener.	In de pauze heb je het gezellig, in de les ga je serieus aan de slag; Je bent (met hulp) in staat om de juiste prioriteiten te stellen; Je weet je (met hulp) te verplaatsen in de ander (zowel leeftijdsgenoten als volwassenen).
Zelfvertrouwen	Je hebt zelfvertrouwen als je iets doet waarvan je weet dat je er goed in bent en als je weet dat de anderen jou oké vinden om mee om te gaan.	Je hebt zelfvertrouwen als je iets doet waarvan je weet dat je er goed in bent en als je weet dat de anderen jou oké vinden om mee om te gaan.	Je hebt zelfvertrouwen als je iets doet waarvan je weet dat je er goed in bent.	Je hoort graag dat je het goed doet.
Zelfstandigheid	Je kunt een taak, die bekend is en precies zo geoefend is, zelfstandig tot een goed einde brengen; Er moet wel hulp in de buurt zijn en controle is nodig (tussentijds en achteraf): hoe heb je het gedaan en wat is het resultaat?	Je kunt een taak, die bekend en geoefend is, zonder hulp tot een goed einde brengen; Controle achteraf is wel nodig: hoe heb je het gedaan en wat is het resultaat?	Je kunt met een opdracht aan de slag als je vooraf een korte uitleg krijgt die visueel wordt ondersteund op het bord (als geheugensteuntje).	Je kunt zelfstandig met een opdracht aan de slag als deze opdracht duidelijk en concreet is; Je hebt een docent nodig die je tijdens het zelfstandig werken even op weg kan helpen als je vastloopt.

ADVIESWIJZER 1 – VSO ZML t/m VMBO KBL

Ontwikkelgebied	vso zml	praktijkonderwijs	vmbo bbl	vmbo kbl
Concentratie	Bij een passende <i>praktische</i> opdracht kun je je aandacht richten en vasthouden gedurende ongeveer 10 minuten.	Bij een passende <i>theorie</i> -opdracht, die stap voor stap wordt uitgelegd, kun je je aandacht richten en vasthouden gedurende ongeveer 10 minuten; Bij een passende <i>praktijk</i> -opdracht, die stap voor stap wordt uitgelegd, kun je je aandacht richten en vasthouden gedurende ongeveer 20 minuten.	Je kunt je aandacht bij een korte (klassikale of verlengde) instructie houden als deze kort (<5 min.) en bondig is; Visuele ondersteuning op het bord helpt je als geheugensteuntje; Je kunt bij theoretische opdrachten 10 minuten achter elkaar geconcentreerd werken; Bij praktische opdrachten kun je je aandacht ongeveer 20 minuten vasthouden;	Na een korte instructie (max. 10 min.) kun je aan het werk; Het lukt je gedurende 15 minuten zelfstandig aan een theoretische opdracht te werken; Bij praktische opdrachten kun je je aandacht ongeveer 20 minuten vasthouden; Tussendoor heb je behoefte aan verlengde instructie (max. 10 min.).
Nauwkeurigheid	Je kunt nauwkeurig werken als je van tevoren geleerd is welke stappen je precies moet zetten om je werk na te kijken.	Je kunt nauwkeurig werken als je van tevoren geleerd is hoe je je werk moet nakijken.	Je kunt je werk nauwkeurig maken als je dat wilt en het vak en/of de docent je aanspreekt.	Je kunt je werk nauwkeurig maken, maar hebt hier soms nog wel wat hulp bij nodig.
Werkverzorging	Je verzorgt je werk goed als je precies weet hoe dat moet; Je verzorgt je werk goed als je van <i>mooi</i> houdt en <i>netjes</i> werken belangrijk vindt.	Je verzorgt je werk goed als je precies weet hoe je dat kunt doen; Je verzorgt je werk goed als je het belangrijk vindt dat je werk er mooi en netjes uitziet.	Je verzorgt je werk goed als je er zin in hebt en je het vak en/of de docent leuk vindt om te doen.	Je verzorgt je werk goed, maar hebt hier soms nog wel wat hulp bij nodig.
Studievaardigheden	Je kwaliteiten liggen op andere gebieden dan leren en studeren.	Je kwaliteiten liggen op andere gebieden dan leren en studeren.	Je hebt hulp nodig bij het plannen en organiseren van jouw schoolwerk; Je kunt om hulp vragen als je die nodig hebt.	Je hebt af en toe nog wat hulp nodig bij het plannen van jouw schoolwerk; Als voldoende duidelijk is wat er van je wordt gevraagd dan kun je hier op een serieuze manier mee aan de slag.
Huiswerk	Wat je moet leren leer je op school. Huiswerk past niet goed bij hoe jij leert.	Je kunt een passende huiswerkopdracht maken met hulp van een familielid of begeleider; Het is belangrijk dat iemand je er aan herinnert dat je de spullen meeneemt naar huis en ook weer meeneemt naar school.	Je kunt met hulp huiswerk maken, voor leerwerk heb je veel herhaling nodig en hierbij heb je hulp nodig; Je hebt het liefst duidelijke huiswerk-opdrachten, waar je binnen 10 minuten klaar mee kunt zijn.	Je houdt van overzichtelijke leerstof, zodat je hier zelfstandig mee aan de slag kunt; Heb je veel huiswerk, dan kun je nog wel wat hulp gebruiken bij het plannen.

<p>Vrijtijdsbesteding</p>	<p>Je brengt je vrije tijd vaak thuis door, of in aangepast club-/verenigingsverband met speciale teams en begeleiders.</p>	<p>Je brengt je vrije tijd thuis of op straat door; Je gaat wel naar een club of vereniging maar het valt niet mee om lang lid te blijven, want je kunt gemakkelijk teleurgesteld raken (over bijvoorbeeld de trainer/leider, de club of teamgenoten of de competitie).</p>	<p>Je brengt je vrije tijd thuis of op straat door, maar ook wel in een club- en/of verenigingsverband.</p>	<p>Je brengt je vrije tijd thuis door of in een club- en/of verenigingsverband; Je interesses zijn gericht op thuis, familie, bekende vriendenkringen</p>
---------------------------	---	---	---	---

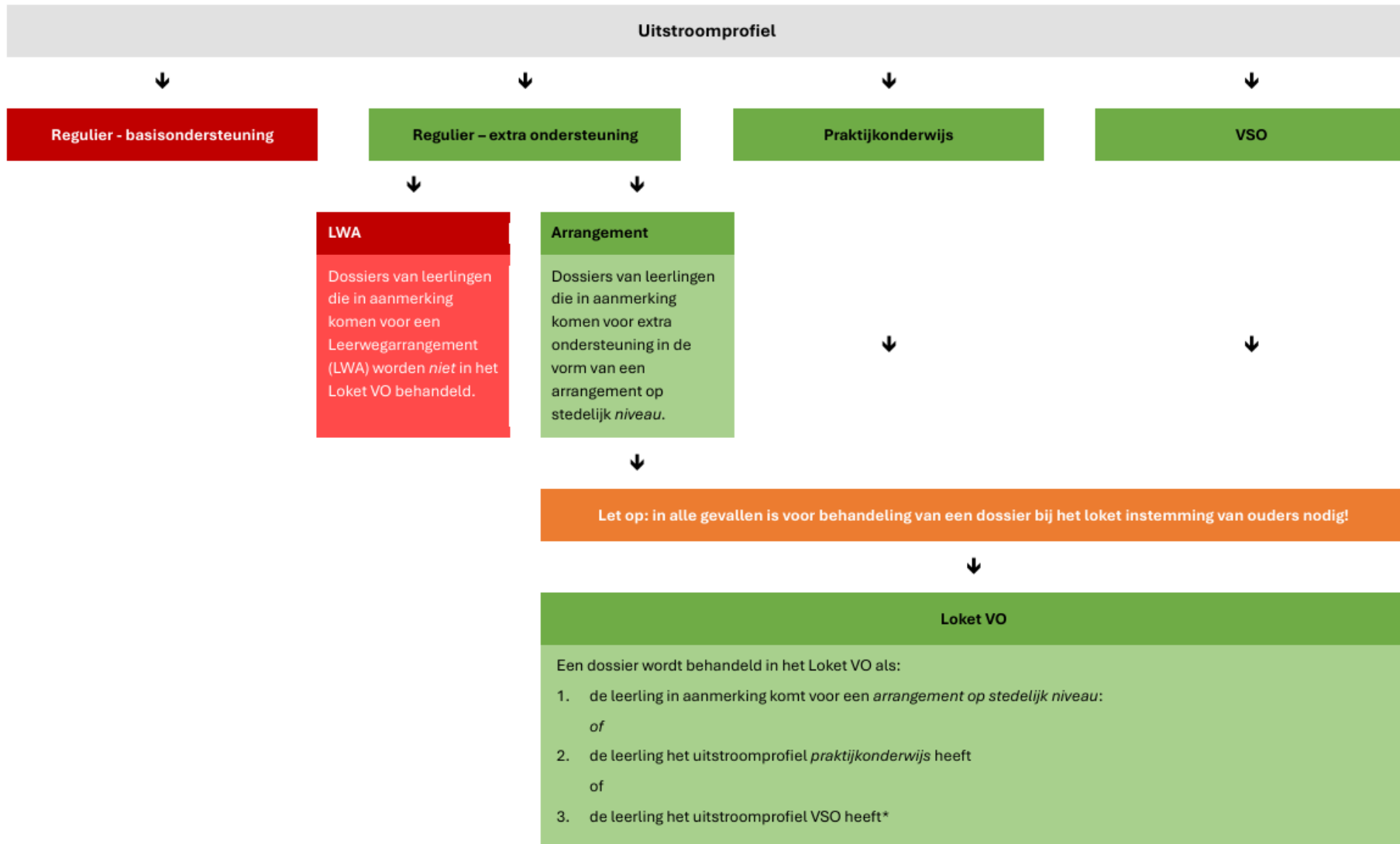
ADVIESWIJZER 2 – VMBO GL/TL t/m VWO+

Ontwikkeld gebied	vmbo gl/tl (mavo)	havo	vwo	vwo+ (gymnasium/TTO)
Cognitie/leren	<p>IQ 100-105 1S Uitstroomniveau M8: FN E7-M8 / DLE 50-55; Je hebt afwisseling nodig tussen praktisch leren en theoretisch leren; Je hebt herhaling nodig om iets te kunnen onthouden/verwerken; Je kunt na een duidelijke (korte) instructie de vertaalslag maken naar verwerking; Je kunt zowel aan de slag na verbale als visuele (bijv. filmpje) instructie. Afwisseling daarin is helpend; Je wil geholpen worden bij nieuwe opdrachten en weet wanneer je hulp nodig hebt.</p>	<p>IQ 107-115; 1S Uitstroomniveau M8: FN M8> / DLE 55>; Je hebt geen leerkracht nodig om aan het werk te gaan; Je bent in staat met hulp abstracte opdrachten te maken; Je kunt geleerde lesstof ook in andere situaties toepassen; Om de stof te kunnen onthouden moet je dit regelmatig herhalen; Met enige tips trek je conclusies uit lesstof, orden je de lesstof en bedenk je praktische oplossingen; Je kunt probleemoplossend denken en theoretische kennis toepassen; Je kunt het werk grotendeels zelf indelen, hoewel je ook af en toe sturing nodig hebt; Je hebt na instructie een tip nodig om goed aan het werk te kunnen gaan.</p>	<p>IQ 116>; 1S Uitstroomniveau M8: FN M8> / DLE 55>; Na de instructie begrijp je wat je moet doen, maar over het algemeen kun je ook uit jezelf aan het werk; Je hebt een hoge mate van abstractie en kunt zelf toepassingen bedenken bij theorie die je hebt geleerd; Je kunt zelf conclusies formuleren en kunt hoofd- en bijzaken onderscheiden; Je begrijpt de leerstof snel en onthoudt goed wat je hebt geleerd; Je ordent lesstof zelf en bedenkt praktische (en vaak creatieve) oplossingen; Je kunt probleemoplossend denken en theoretische kennis ook in nieuwe situaties toepassen; Je kunt het werk grotendeels zelf indelen;</p>	<p>IQ 125>; 1S Uitstroomniveau M8: FN M8> / DLE 55>; Je bent heel abstract ingesteld en ziet snel verbanden waaruit je conclusies trekt; Je kunt hoofd- en bijzaken onderscheiden in een zakelijke tekst; Je bent leergierig, nieuwsgierig en ambitieus; Je hebt wilskracht en bent een doorzetter; Je bent taalgevoelig, hebt een brede algemene ontwikkeling en een internationale belangstelling.</p>
Sociaal-emotionele ontwikkeling	<p>In de pauze heb je het gezellig, in de les ga je serieus aan de slag; Je bent (met hulp) in staat om de juiste prioriteiten te stellen; Je weet je (met hulp) te verplaatsen in de ander (zowel leeftijdsgenoten als volwassenen).</p>	<p>Je vindt het fijn op school en vindt goed contact met je klasgenoten belangrijk; Je kunt samenwerken met leeftijdsgenoten, je vindt het fijner als je deze ook aardig vindt; Als je een leraar aardig vindt werk je harder voor dat vak; Je kan een standpunt verwoorden en uitleggen.</p>	<p>Je gaat graag naar school en vindt het leuk om te leren; Je gedraagt je soms jonger dan je leeftijdsgenoten; Een deel van je sociale contacten zijn op school; Je werkt hard bij vakken en onderwerpen die je interessant vindt, waarbij het voor jou minder belangrijk is of je de docent aardig vindt; Je kunt goed met anderen samenwerken, o.a. wat betreft een goede werkverdeling, afspraken maken en elkaar hieraan houden; Je bent in staat een eigen mening te formuleren.</p>	<p>Je gaat graag naar school en vindt het leuk om te leren; Je gedraagt je soms jonger dan je leeftijdsgenoten; Wanneer een onderwerp of vak jou boeit kun je daar volledig in opgaan; Je begrijpt vaak meer dan jezelf, op persoonlijk vlak, aankunt (bijv. ontwikkelingen in de wereld); Je kunt goed met anderen samenwerken, o.a. wat betreft een goede werkverdeling, afspraken maken en elkaar hieraan houden; Je gaat graag zelf op onderzoek uit en komt alleen met vragen bij de docent; Je bent bereid medeleerlingen te helpen bij hun studie.</p>
Zelfvertrouwen	<p>Je hoort graag dat je het goed doet.</p>	<p>Je hebt zelfvertrouwen als je iets doet waarvan je weet dat je er goed in bent; Je vraagt soms om bevestiging; Je bent gemotiveerder bij een positieve benadering; Je kiest zelf bij welke (sociale) groep je hoort.</p>	<p>Je hebt een (zelf)kritische houding; Je kunt reflecteren op je eigen werk en gedrag; Je bent minder afhankelijk van bevestiging van leeftijdsgenoten; Je kiest zelf bij welke (sociale) groep je hoort.</p>	<p>Je hebt een (zelf)kritische houding; Je kunt reflecteren op je eigen werk en gedrag; Je bent minder afhankelijk van bevestiging van leeftijdsgenoten; Je begrijpt snel hoe bepaalde sociale verhoudingen liggen, maar weet niet altijd daarmee om te gaan.</p>

ADVIESWIJZER 2 – VMBO GL/TL t/m VWO+

Ontwikkeld gebied	vmbo gl/tl (mavo)	havo	vwo	vwo+ (gymnasium/TTO)
Zelfstandigheid	Je kunt zelfstandig met een opdracht aan de slag als deze opdracht duidelijk en concreet is; Je hebt een docent nodig die je tijdens het zelfstandig werken even op weg kan helpen als je vastloopt.	Je kunt een taak zelfstandig uitvoeren als je een instructie/uitleg hebt gekregen of gelezen; Je hebt af en toe bijsturing nodig; Je bent taakgericht, maar de taak af is belangrijker dan kennis opdoen.	Je hebt coaching nodig om te kunnen samenwerken; Je bent intrinsiek gemotiveerd en taakgericht; Je werkt doelgericht, brengt zelf structuur aan in opdrachten en weet prioriteiten te stellen.	Je hebt coaching nodig om te kunnen samenwerken; Je bent intrinsiek gemotiveerd en taakgericht; Je werkt doelgericht, brengt zelf structuur aan in opdrachten, weet prioriteiten te stellen; Je kunt zelfstandig in een hoog tempo werken.
Concentratie	Na een korte instructie (max. 10 min.) kun je aan het werk; Het lukt je gedurende 15 minuten zelfstandig aan een theoretische opdracht te werken; Bij praktische opdrachten kun je je aandacht ongeveer 20 minuten vasthouden; Tussendoor heb je behoefte aan verlengde instructie (max. 10 min.).	Je kunt 20 minuten aandachtig luisteren; Wanneer je weet wat je moet doen kun je ongeveer 30 minuten achter elkaar doorwerken.	Je kunt langer dan 20 minuten achter elkaar aandachtig luisteren en vervolgens langere tijd actief aan het werk gaan met de opdrachten; Je vindt automatiseren (tafels, onregelmatige werkwoorden leren) vaak niet interessant genoeg om er veel tijd in te steken; Je hebt voorkeur voor de grote lijnen en het leggen van verbanden.	Je kunt je goed concentreren wanneer je zelf aan de slag mag gaan met het leren en ontdekken van de nieuwe stof; Je vindt automatiseren (tafels, onregelmatige werkwoorden leren) niet interessant genoeg om er tijd in te steken; Je hebt voorkeur voor de grote lijnen en het leggen van verbanden.
Nauwkeurigheid	Je kunt je werk nauwkeurig maken, maar hebt hier soms nog wel wat hulp bij nodig.	Je kunt je werk nauwkeurig maken als je dat wilt en het vak je aanspreekt; Je weet welke stappen je moet zetten om tot een goed resultaat te komen en doet dit na enige aansprong van de docent.	Je kunt snel verbanden leggen en daardoor soms de nauwkeurigheid van je werk uit het oog verliezen; Je weet welke stappen je moet zetten om tot een goed resultaat te komen.	Je kunt snel verbanden leggen en daardoor soms de nauwkeurigheid van je werk uit het oog verliezen; Je weet welke stappen je moet zetten om tot een goed resultaat te komen.
Werkverzorging	Je verzorgt je werk goed, maar hebt hier soms nog wel wat hulp bij nodig.	Je verzorgt je werk goed als je er zin in hebt.	Je kunt netjes werken en doet dat in de meeste gevallen ook.	Je werkverzorging is goed wanneer jij merkt dat dit nut heeft.
Studievaardigheden	Je hebt af en toe nog wat hulp nodig bij het plannen van jouw schoolwerk; Als voldoende duidelijk is wat er van je wordt gevraagd dan kun je hier op een serieuze manier mee aan de slag.	Je kunt huiswerk en leren een week vooruitplannen; Je wilt weten waarom je iets leert; Je weet je sterke en zwakke punten aan te geven.	Je kunt huiswerk en leren met coaching van de leerkracht tot meer dan een week vooruitplannen; Je reflecteert op huiswerk en leerwerk; Je neemt zelf initiatieven (tot leren) en voelt je verantwoordelijk voor je eigen leerproces; Je kunt grote stukken stof zelf in kleine hoeveelheden verdelen.	Je kunt huiswerk en leren met coaching van de leerkracht tot meer dan een week vooruitplannen; Je reflecteert op huiswerk en leerwerk; Je neemt zelf initiatieven (tot leren) en voelt je verantwoordelijk voor je eigen leerproces; Je bent op zoek naar het hoe en het waarom; Je kunt grote stukken stof zelf in kleine hoeveelheden verdelen.
Huiswerk	Je houdt van overzichtelijke leerstof, zodat je hier zelfstandig mee aan de slag kunt; Heb je veel huiswerk, dan kun je nog wel wat hulp gebruiken bij het plannen.	Je kunt huiswerkopdrachten maken met behulp van de leerstof die je is aangeboden.	Je kunt zonder extra uitleg en hulp van de leerkracht huiswerkopdrachten maken en daarbij de lesstof die je hebt geleerd raadplegen; Je reflecteert op huiswerk en leerwerk.	Je kunt zonder extra uitleg en hulp van de leerkracht huiswerkopdrachten maken en daarbij de lesstof die je hebt geleerd raadplegen; Je reflecteert op huiswerk en leerwerk.
Vrijtijdsbesteding	Je brengt je vrije tijd thuis door of in een club- en/of verenigingsverband; Je interesses zijn gericht op thuis, familie, bekende vriendenkringen	Je weet waar je interesses buiten school liggen en gaat daar actief mee om door lid te zijn van een club of vereniging; Je kunt daarin je eigen keuzes maken.	Je weet waar je interesses buiten school liggen en gaat daar actief mee om door lid te zijn van een club of vereniging; Je kunt daarin je eigen keuzes maken.	Je weet waar je interesses buiten school liggen en gaat daar actief mee om door lid te zijn van een club of vereniging; Je kunt daarin je eigen keuzes maken.

BIJLAGE 2 - INFOGRAPHIC LOKET VO 26-27

* vanaf 1 september kan er ook rechtstreeks bij een VSO-school worden aangemeld en dan vervalt behandeling in het Loket VO

BIJLAGE 3

Belangrijke data:

1 september 2026	Ouders kunnen kind aanmelden bij een vso-school
1 september – 15 december 2026	Aanmelden overstapdossier in loket stedelijke arrangementen, PRO of VSO
1 september – 15 december 2026	Mogelijkheid tot aanvraag overstapoverleg PO-VO
1 oktober - 1 november 2026	Aanmelden doorstroomtoets
10 januari – 31 januari 2027	Vaststellen voorlopig schooladvies
25 januari – 12 februari 2027	Afnemen digitale doorstroomtoets
26 en 27 januari 2027	Afnemen papieren doorstroomtoets
Uiterlijk 12 maart 2027	Ontvangst uitslag doorstroomtoets
Uiterlijk 24 maart 2027	Vaststellen en bespreken definitief schooladvies met leerling en ouders
15-31 maart 2027	Centrale aanmeldperiode (voor alle leerlingen behalve de leerlingen die de overstap maken naar het vso)
Uiterlijk 12 mei 2027	Besluit over toelating tot een middelbare school